

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଉପନିଷଦ

(ଉପନିଷତ୍)

Upanishad / उपनिषत्

୧୦୮ ଉପନିଷଦ (ଭାଗ – ୩)

108 Upanishad (Vol – 3)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଉପଦେଷ୍ଟା

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

ବେଦ ଉପନିଷଦ

ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ 'ବେଦ ଯୁଗ'ର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦ 'ଷଦ' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି, ଷଦ ଅର୍ଥାତ 'ବସିବା', ଏଥିରେ ପୂର୍ବରେ 'ଉପ' ଓ 'ନି' କୁ ଯୋଡ଼ା ଯାଇଛି । ଅର୍ଥାତ 'ଉପ' ର ଅର୍ଥ ପାଖରେ , 'ନି' ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ତେଣୁ ଉପ-ନି-ଷଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବା, ଅର୍ଥାତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ବେଦର ଶେଷ ଭାଗ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । ଉପନିଷଦକୁ ବେଦର ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର ବା ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେହେତୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ବେଦର ଅନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ 'ବେଦାନ୍ତ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ 'ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା' ଓ 'ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଗବେଷକ ବା ପଣ୍ଡିତ ବା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଯଥା – 'ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହାକୁ 'ଆତ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' କହିଛନ୍ତି, 'ମାକ୍ଷ ମୁଲ୍ଲେର୍' ଓ 'ପାଉଲ୍ ଦେଉସାନ୍' ଏହାକୁ 'ଗୁପ୍ତ ଶିକ୍ଷା', ଓ 'ପାଟ୍ରିକ୍ ଓଲିଭେଲ୍ଲେ' 'ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥ', ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଠିକ ରହୁଥିଲା, ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଉପନିଷଦ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କୁ "ଗୁପ୍ତ ବିଦ୍ୟା" କୁହାଯାଏ ।

ଇତିହାସକାର ଓ ଗବେଷକ ମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦରେ ସମୁଦାୟ ୧୦୮ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ଏହିସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବିଭକ୍ତିକରଣର ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ । ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି । (ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଏହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତକରଣ ପାଇ ପାରିବେ)

ଏସବୁ ଉପନିଷଦ ଭିତରୁ ଦଶୋପନିଷଦ, ଅର୍ଥାତ ୧୦ଟି ଉପନିଷଦକୁ 'ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ' ଭାବରେ ମାନନ୍ତି, ଏଥିରେ, ପରେ ଆଉ ୩ଟି ଉପନିଷଦ ଯୋଗ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ୧୩ଟି କରିଦିଆଗଲା । ତେଣୁ ୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - (ଦଶୋପନିଷଦ) - ଈଶ, କେନ, କଠ, ପ୍ରଶ୍ନ, ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଐତରେୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, (ଅତିରିକ୍ତ) - କୌଷୀତକି, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଓ ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ।

ବେଦ - ଉପନିଷଦ ସଂଗଠନ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଉକ୍ ବେଦ	୧୦	ଐତରେୟ, କୌଷୀତକି	ଆତ୍ମବୋଧ, ମୁକ୍ତଲ	ନିର୍ବାଣ	ତ୍ରିପୁରା, ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବହୁତ,	-	ଅକ୍ଷମାଳିକା	ନାଦବିନ୍ଦୁ
ସାମବେଦ	୧୨	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ	ବକ୍ରସୂତୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ,	ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଷ୍ଠିକା	-	ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ	ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜୀବା ଲ, ଜବାଳି	ଯୋଗରୂପାମଣି, ଦର୍ଶନ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	୩୨	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ,	ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍ୱୟ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି	ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି	ସରସ୍ୱତୀ ରହସ୍ୟ	ନାରାୟଣ, କଳି ସତ୍ତରଣ	କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତ୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ	ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ଯୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ଯୋଗଶିଖା, ଯୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	୧୮	ଇଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ମୁକ୍ତିକା	ଜୀବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ୟାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାବ୍- ୟାୟନୀୟ,	-	ତାରସାର	-	ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଳ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ଧ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	୩୨	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ,	ଆତ୍ମା, ସୂକ୍ଷ୍ମ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର	ଆଶ୍ୱମେଧ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରଂବ୍ରହ୍ମ,	ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ	ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ- ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୃଦୟାବଳୀ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼	ଅଥର୍ବସିରସ, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଳ, ଶରଭ, ଭୃଗୁଜାବାଳ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବ ଶୀର୍ଷ	ଶାନ୍ତିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ
ସମୁଦାୟ	୧୦୮	୧୩	୨୧	୧୯	୮	୧୪	୧୩	୨୦

ପ୍ରୀୟ ପାଠକ,

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ତୃଟିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏହା କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ । ଏହି ଉପନିଷଦ ସଂସ୍କରଣରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ଇଶାଦି ବିଂଶୋତ୍ତରଶତୋପନିଷଦଃ" ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସାବଧାନ, ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ତୃଟି ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ଜ୍ଞାନଲିପ୍ତ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ, ତଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୧୦.୦୯.୨୦୨୧

ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା



ସନ୍ନ୍ୟାସ ଉପନିଷଦ

(Sannyasa Upanishad)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ଜାବାଲ ଉପନିଷଦ

(Jaabaalopanisat / Jaabaala Upanishad)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ଅରୁଣ କୁମାର ଦାଶ



ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ



ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ଅରୁଣ କୁମାର ଦାଶ

ସଂସ୍କରଣ, ପଞ୍ଜୀକୃତ,

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା

dasharun609@gmail.com

ଜାବାଲୋପନିଷଦ୍ / ଜାବାଲ ଉପନିଷଦ



।। ଅଥ ଜାବାଲୋପନିଷଦ୍ ।।

ଜାବାଲୋପନିଷଦ୍-ଖ୍ୟାତଂ ସଂନ୍ୟାସଜ୍ଞାନଗୋଚରମ୍ ।

ବସ୍ତୁତତ୍ତ୍ୱେପଦଂ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱମାତ୍ରମବଶିଷ୍ୟତେ ।।

ଓଁ ଭଦ୍ରଂ କର୍ଣ୍ଣେଭିଃ ଶୁଣୁୟାମ ଦେବା ଭଦ୍ରଂ ପଶ୍ୟେମାକ୍ଷଭିର୍ଯଜତ୍ରାଃ ।

ସ୍ଥିରୈରଙ୍ଗୈସ୍ତୁଷ୍ଟୁବାଗ୍ନୌସ୍ତନ୍ମୁଦିର୍ବ୍ୟଶେମ ଦେବହିତଂ ଯଦାୟୁଃ ।।

ସ୍ୱସ୍ତି ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଦ୍ଧଶ୍ରବାଃ ସ୍ୱସ୍ତି ନଃ ପୁଷା ବିଶ୍ୱବେଦାଃ ।

ସ୍ୱସ୍ତି ନ ସ୍ତାର୍ଷେୟା ଅରିଷ୍ଟନେମିଃ ସ୍ୱସ୍ତି ନୋ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦଧାତୁ ।।

ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।।

।। ଅଥଃ ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ ।।

ଓଁ ବୃହସ୍ପତିରୁବାଚ ଯାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟଂ ଯଦନୁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରଂ

ଦେବାନାଂ ଦେବୟଜନଂ ସର୍ବେଷାଂ ଭୂତାନାଂ ବ୍ରହ୍ମସଦନମ୍ ।

ଅବିମୁକ୍ତଂ ବୈ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରଂ ଦେବାନାଂ ଦେବୟଜନଂ ସର୍ବେଷାଂ ଭୂତାନାଂ ବ୍ରହ୍ମସଦନମ୍ ।

ତସ୍ମାଦ୍ୟତ୍ର କୃତନ ଗଚ୍ଛତି ତଦେବ ମନ୍ୟେତ ତଦବିମୁକ୍ତମେବ ।

ଇଦଂ ବୈ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରଂ ଦେବାନାଂ ଦେବୟଜନଂ ସର୍ବେଷାଂ ଭୂତାନାଂ ବ୍ରହ୍ମସଦନମ୍ ।।

ଅତ୍ର ହି ଜନ୍ତୋଃ ପ୍ରାଣେଷୁକ୍ରମମାଣେଷୁ ରୁଦ୍ରସ୍ତାରକଂ ବ୍ରହ୍ମ ବ୍ୟାତଷ୍ଟେ

ୟେନାସ୍ରାବମୃତୀଭୂତ୍ୱା ମୋକ୍ଷୀଭବତି ତସ୍ମାଦବିମୁକ୍ତମେବ ନିଷେବେତ ଅବିମୁକ୍ତଂ ନ

ବିମୁକ୍ତେଦେବମେବୈତଦ୍ୟାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟଃ ।। ୧।।

।। ଇତି ଜାବାଲୋପନିଷସ୍ତୁ ପ୍ରଥମଃ ଖଣ୍ଡଃ ।।

॥ ଅଧ୍ୟାୟ ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

ଅଥ ହୈନମତ୍ରିଃ ପପ୍ରୁକ୍ଠ ଯୁଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟଂ ଯୁ ଏଷୋଽନନ୍ତୋଽବ୍ୟକ୍ତ
ଆତ୍ମା ତଂ କଥମହଂ ବିଜାନୀୟାମିତି ॥

ସ ହୋବାଚ ଯୁଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟଃ ସୋଽବିମୁକ୍ତ ଉପାସ୍ୟା ଯୁ
ଏଷୋଽନନ୍ତୋଽବ୍ୟକ୍ତ ଆତ୍ମା ସୋଽବିମୁକ୍ତେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଇତି ।
ସୋଽବିମୁକ୍ତଃ କସ୍ମିନ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଇତି ବରଣାୟାଂ ନାଶ୍ୟାଂ ତ ମଧ୍ୟେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଇତି ।
କା ବୈ ବରଣା କା ତ ନାସୀତି ସର୍ବାନିନ୍ଦ୍ରିୟକୃତାନ୍ନୋଷାନ୍ନାରୟତୀତି ତେନ ବରଣା ଭବତି
ସର୍ବାନିନ୍ଦ୍ରିୟକୃତାନ୍ପାପାନ୍ନାଶୟତୀତି ତେନ ନାସୀ ଭବତୀତି ॥

କତମଜାସ୍ୟ ସ୍ଥାନଂ ଭବତୀତି ।
ଭୁବୋର୍ଦ୍ଧ୍ଵାଶସ୍ୟ ତ ଯୁଃ ସଂଧିଃ ସ ଏଷ ଦୈର୍ଘ୍ୟଲୋକସ୍ୟ ପରସ୍ୟ ତ ସଂଧିର୍ଭବତୀତି ॥

ଏତଦ୍ଵୈ ସଂଧିଂ ସଂଧ୍ୟାଂ ବ୍ରହ୍ମବିଦ ଉପାସତ ଇତି ସୋଽବିମୁକ୍ତ ଉପାସ୍ୟ ଇତି ।
ସୋଽବିମୁକ୍ତଂ ଜ୍ଞାନମାଚକ୍ଷେ ଯୋ ବୈ ତଦେତଦେବଂ ବେଦେତି ॥ ୨॥

॥ ଇତି ଜାବାଲୋପନିଷସ୍ତୁ ଦ୍ଵିତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

॥ ଅଧ୍ୟାୟ ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

ଅଥ ହୈନଂ ବ୍ରହ୍ମଚାରିଣ ଉତୁଃ କିଂ ଜପ୍ୟେନାମୃତତ୍ଵଂ ବ୍ରୁହୀତି ॥
ସ ହୋବାଚ ଯୁଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟଃ ଶତରୁଦ୍ରିୟେଣେତ୍ୟେତାନି ହ ବା
ଅମୃତନାମଧ୍ୟେୟାନ୍ୟେତୈର୍ହ ବା ଅମୃତୋ ଭବତୀତି ॥
ଏବମେବୈତଦ୍ୟାଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟଃ ॥ ୩॥

॥ ଇତି ଜାବାଲୋପନିଷସ୍ତୁ ତୃତୀୟଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

॥ ଅଥଃ ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

ଅଥ ହ ଜନକୋ ହ ବୈଦେହୋ ଯୁଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟମୁପସମେତ୍ୟାବାଚ

ଭଗବନ୍ ସଂନ୍ୟାସମନ୍ତୁବ୍ରୁହୀତି ॥

ସ ହୋବାଚ ଯୁଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟୋ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟଂ ସମାପ୍ୟ ଗୃହୀ ଭବେତ୍ ,

ଗୃହୀ ଭୃତ୍ଵା ବନୀ ଭବେତ୍ , ବନୀ ଭୃତ୍ଵା ପ୍ରବ୍ରଜେତ୍ ॥

ୟଦି ବେତରଥା ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟାଦେବ ପ୍ରବ୍ରଜେତ୍-ଗୃହାଦ୍ଵା ବନାଦ୍ଵା ॥

ଅଥ ପୁନରବ୍ରତୀ ବା ବ୍ରତୀ ବା ସ୍ନାତକୋବାଽସ୍ନାତକୋ ବା ଉତ୍ସନ୍ନାଗ୍ନିରନଗ୍ନିକୋ ବା

ୟଦହରେବ ବିରଜେତ୍ଵଦହରେବ ପ୍ରବ୍ରଜେତ୍ ॥

ତର୍ଲ୍ଲେକେ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟାମେବେଷ୍ଟିଂ କୁର୍ବନ୍ତି ॥

ତଦୁ ତଥା ନ କୁର୍ଯ୍ୟାଦାଗ୍ନେୟାମେବ କୁର୍ଯ୍ୟାତ୍ ॥

ଅଗ୍ନିର୍ହ ବୈ ପ୍ରାଣଃ ପ୍ରାଣମେବୈତୟା କରୋତି ପଶ୍ଚାତ୍ତ୍ରିଧାତବୀୟାମେବ କୁର୍ଯ୍ୟାତ୍ ॥

ଏତୟୈବ ତ୍ରୟୋ ଧାତବୋ ଯଦୁତ ସତ୍ତ୍ଵଂ ରଜସ୍ତମ ଇତି ॥

ଅୟଂ ତେ ଯୋନିଚୂଡ଼ିୟୋ ଯତୋ ଜାତୋ ଅରୋଚଥାଃ ॥

ତଂ ଜାନନ୍ନଗ୍ନ ଆରୋହାଥା ନୋ ବର୍ଧୟ ରୟିମ୍ ଇତ୍ୟନେନ ମନ୍ତ୍ରେଣାଗ୍ନିମାଜିଘ୍ରେତ୍ ॥

ଏଷ ବା ଅଗ୍ନେୟୋନିୟଃ ପ୍ରାଣଃ ପ୍ରାଣଂ ଗଚ୍ଛ ସ୍ଵାହେତ୍ୟେବମେବୈତଦାହ ॥

ଗ୍ରାମାଦଗ୍ନିମାହୃତ୍ୟ ପୂର୍ବବଦଗ୍ନିମାଦ୍ରାପୟେତ୍ ॥

ୟଦ୍ୟଗ୍ନିଂ ନ ବିନ୍ଦେଦୟୁ ଜୁହୁୟାତ୍ ॥

ଆପୋ ବୈ ସର୍ବା ଦେବତାଃ ।

ଓଁସର୍ବାଭ୍ୟୋ ଦେବତାଭ୍ୟୋ ଜୁହୋମି ସ୍ଵାହେତି ହୃତ୍ଵା ସମୁଜ୍ଞତ୍ୟ

ପ୍ରାଶ୍ନୀୟାସ୍ରାଜ୍ୟଂ ହବିରନାମୟଂ ମୋକ୍ଷମନ୍ତ୍ରସ୍ତୟୋବଂ ବିନ୍ଦେତ୍ ॥

ଏତଦ୍-ବ୍ରହ୍ମୈତଦୁପାସିତବ୍ୟମ୍ ॥

ଏବମେବୈତଦ୍-ଭଗବନ୍ନୃତି ବୈ ଯୁଜ୍ଞବଲ୍ଲ୍ୟଃ ॥ ୪॥

॥ ଇତି ଜାବାଲୋପନିଷସ୍ତୁ ଚତୁର୍ଥଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

॥ ଅଥଃ ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

ଅଥ ଦୈନମତ୍ରିଃ ପଞ୍ଚୁଃ ॥

ୟାଞ୍ଜିବଲ୍ଲ୍ୟ ପୃଚ୍ଛାମି ତ୍ୱା ଯାଞ୍ଜିବଲ୍ଲ୍ୟ ଅୟଞ୍ଜୋପବୀତୀ କଥଂ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଇତି ॥

ସ ହୋବାଚ ଯାଞ୍ଜିବଲ୍ଲ୍ୟ ଇଦମେବାସ୍ୟ ତଦ୍ୟଞ୍ଜୋପବୀତଂ ଯୁ ଆତ୍ମା

ପ୍ରାଣ୍ୟାତମ୍ୟାୟଂ ବିଧିଃ ପରିବ୍ରାଜକାନାମ୍ ॥

ବୀରାଧ୍ୱାନେ ବାଃନାଶକେ ବାଃପାଂ ପ୍ରବେଶେ ବାଃଗ୍ନିପ୍ରବେଶେ ବା ମହାପ୍ରସ୍ଥାନେ

ବାଃଥ ପରିବ୍ରାତ୍ ବିବର୍ଣ୍ଣବାସା ମୁଷ୍ଟୋଽପରିଗ୍ରହଃ ଶୁଚିରଦ୍ରୋହୀ ଭୈକ୍ଷାଣୋ

ବ୍ରହ୍ମଭୂୟାୟ ଭବତି ॥

ୟଦ୍ୟାତୁରଃ ସ୍ୟାନ୍ନନସା ବାଚା ବା ସଂନ୍ୟସେତ୍ ॥

ଏଷ ପଞ୍ଚା ବ୍ରହ୍ମଣା ହାନୁବିଭସ୍ତେନୈତି ସଂନ୍ୟାସୀ ବ୍ରହ୍ମ ବିଦିତ୍ୟେବମେବୈଷ

ଭଗବନ୍ନିତି ବୈ ଯାଞ୍ଜିବଲ୍ଲ୍ୟ ॥ ୫॥

॥ ଇତି ଜାବାଲୋପନିଷସ୍ତୁ ପଞ୍ଚମଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

॥ ଅଥଃ ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ ॥

ତତ୍ର ପରମହଂସା ନାମ

ସଂବର୍ତ୍ତକାରୁଣିଶ୍ୱେତକେତୁଦୁର୍ବାସଋତୁନିଦାଘଜତଭରତଦତ୍ତାତ୍ରେୟରୈବତକପ୍ରଭୃତୟୋଽବ୍ୟକ୍ତଲିଙ୍ଗା

ଅବ୍ୟକ୍ତାରା ଅନୁନ୍ନତା ଉନ୍ନତବଦାଚରନ୍ତସ୍ତ୍ରିଦଶଂ କମଣ୍ଡଲୁଂ

ଶିକ୍ୟଂ ପାତ୍ରଂ ଜଲପବିତ୍ରଂ ଶିଖାଂ ଯୁଞ୍ଜୋପବୀତଂ ଚେତ୍ୟେତସ୍ତର୍ବଂ

ଭୂଃ ସ୍ୱାହେତ୍ୟସ୍ତୁ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟାତ୍ମାନମନ୍ୱିକ୍ଷେତ୍ ॥

ଯଥା ଜାତରୂପଧରୋ ନିର୍ଦ୍ଦ୍ୟୋ ନିଷ୍ପରିଗ୍ରହସ୍ତତ୍ତ୍ବବ୍ରହ୍ମମାର୍ଗେ
ସମ୍ୟକ୍-ସଂପନ୍ନଃ ଶୁଦ୍ଧମାନସଃ ପ୍ରାଣସଂଧାରଣାର୍ଥଂ ଯଥୋକ୍ତକାଳେ ବିମୁକ୍ତୋ
ଭୈକ୍ଷମାଚରନ୍ନୁଦରପାତ୍ରେଣ ଲାଭାଲାଭୌ ସମୌ ଭୁତ୍ୱା
ଶୂନ୍ୟାଗାରଦେବଗୃହତୃଣକୃତବଲ୍ଲୀକବୃକ୍ଷମୂଳକୁଲାଲଗାଲଗ୍ନିହୋତ୍ରନଦୀପୁଲିନଗିରିକୁହରକନ୍ଦର-
କୋଟରନିର୍ଦ୍ଦରସ୍ଥସ୍ତିଲେଷ୍ଠନିକେତବାସ୍ୟପ୍ରୟତ୍ନୋ ନିର୍ମମଃ
ଶୁକ୍ଳଧ୍ୟାନପରାୟଣୋଽଧ୍ୟାତ୍ମନିଷ୍ଠୋଽଶୁଭକର୍ମନିର୍ମୂଳନପରଃ ସଂନ୍ୟାସେନ
ଦେହତ୍ୟାଗଂ କରୋତି ସ ପରମହଂସୋ ନାମ ସ ପରମହଂସୋ ନାମେତି ।। ୭।।

।। ଇତି ଜାବାଲୋପନିଷସ୍ତୁ ଷଷ୍ଠଃ ଖଣ୍ଡଃ ।।

ଓଁ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିଦଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦତ୍ୟତେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାବଶିଷ୍ୟତେ ।।
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।।

।। ଇତି ଜାବାଲୋପନିଷସ୍ତମାପ୍ତା ।।

